

คำวินิจฉัยของ นายสุจิต บุญบงการ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๖/๒๕๕๕

วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ศาลแพ่งสงฆ์คำโต้แย้งของจำเลย (บริษัท ดี.บี. (ประเทศไทย) จำกัด กับพวก) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ข้อเท็จจริง

ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ยื่นฟ้อง บริษัท ดี.บี. (ประเทศไทย) จำกัด และ นายปรีชา ปุณณกิติเกษม ผู้ร้อง เป็นจำเลยต่อศาลแพ่ง เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ในความผิดเกี่ยวกับสัญญาบัญชีเดินสะพัด กู้เบิกเงินเกินบัญชี และค้ำประกัน โดยให้จำเลยทั้งสองร่วมกันชำระหนี้ตามฟ้องแก่โจทก์ เป็นเงิน ๖๔๘,๒๔๖.๘๖ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๑๔.๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวน ๕๐๔,๘๘๘.๘๔ บาท นับแต่วันถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไป จนกว่าจะชำระหนี้เสร็จสิ้นแก่โจทก์

ผู้ร้องยื่นคำให้การ เมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๓ ปฏิเสธฟ้องของโจทก์ และเห็นว่าประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่องกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติตามเรื่องอัตราดอกเบี้ยและส่วนลด ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๗ เพราะเป็นการเอารัดเอาเปรียบประชาชนผู้บริโภค และเป็นการผูกขาดตัดตอนไม่เป็นไปตามกลไกตลาดที่แท้จริง เมื่อพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๔ บัญญัติให้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติตามเรื่องดอกเบี้ยหรือส่วนลด ซึ่งธนาคารพาณิชย์อาจเรียกได้โดยไม่ผ่านรัฐสภา บทบัญญัติดังกล่าวจึงขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๗ มาตรา ๘๒ และมาตรา ๒๑๘

ศาลแพ่งเห็นว่า จำเลยให้การต่อสู้ในประเด็นเกี่ยวกับการคิดอัตราดอกเบี้ยของโจทก์ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ ว่าเป็นบทบัญญัติของกฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๗ มาตรา ๘๒ และมาตรา ๒๑๘ ประกอบกับโจทก์ไม่คัดค้านที่ศาลจะส่งข้อโต้แย้งดังกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย จึงส่งคำโต้แย้งของผู้ร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ข้อวินิจฉัย

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยมีว่า พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๗ มาตรา ๘๒ และมาตรา ๒๑๘ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า สำหรับประเด็นพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๗ หรือไม่นั้น เนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยไปแล้วในคำวินิจฉัยที่ ๑๓/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๕ ว่ามาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๗ จึงไม่วินิจฉัยอีก

ส่วนประเด็นที่ว่า มาตรา ๑๔ ดังกล่าว ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ และมาตรา ๒๑๘ หรือไม่นั้น รัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ บัญญัติว่า “ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ จะตราขึ้นเป็นกฎหมายได้ก็แต่โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา”

และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๘ บัญญัติว่า “ในกรณีเพื่อประโยชน์ในอันที่จะรักษาความปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือป้องปัดภัยพิบัติสาธารณะ พระมหากษัตริย์จะทรงตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติก็ได้

การตราพระราชกำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำได้เฉพาะเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจจะหลีกเลี่ยงได้

ในการประชุมรัฐสภาคราวต่อไป ให้คณะรัฐมนตรีเสนอพระราชกำหนดนั้นต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาโดยไม่ชักช้า ถ้าอยู่นอกสมัยประชุมและการรอการเปิดสมัยประชุมสามัญจะเป็นการชักช้า คณะรัฐมนตรีต้องดำเนินการให้มีการเรียกประชุมรัฐสภาสามัญวิสามัญเพื่อพิจารณาอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนดโดยเร็ว ถ้าสภาผู้แทนราษฎรไม่อนุมัติ หรือสภาผู้แทนราษฎรอนุมัติแต่วุฒิสภาไม่อนุมัติและสภาผู้แทนราษฎรยืนยันการอนุมัติด้วยคะแนนเสียงไม่มากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ให้พระราชกำหนดนั้นตกไป แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ได้เป็นไปในระหว่างที่ใช้พระราชกำหนดนั้น ฯลฯ”

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ เป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจรัฐสภาในการตราพระราชบัญญัติ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๘ เป็นบทบัญญัติว่าด้วยการตราพระราชกำหนดโดยบัญญัติให้พระมหากษัตริย์ทรงมีพระราชอำนาจที่จะตราพระราชกำหนดตามคำแนะนำของคณะรัฐมนตรี ส่วนกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญจะมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัย

ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ ได้นั้น รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย” ดังนั้นจะเห็นได้ว่ากรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตราดังกล่าว ต้องเป็นกรณีที่มีการโต้แย้งโดยคู่ความ หรือโดยศาลเห็นเองว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ใช้บังคับแก่คดีนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หากใช่เป็นเรื่องของการตรากฎหมายว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญไม่ แต่กรณีตามคำร้องที่โต้แย้งว่า มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ บัญญัติให้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยหรือส่วนลด ซึ่งธนาคารพาณิชย์อาจเรียกได้โดยไม่ผ่านรัฐสภา จึงขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ และมาตรา ๒๑๘ นั้น เป็นการโต้แย้งในประเด็นของการตรากฎหมาย จึงเห็นว่าไม่เข้าข่ายรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ ศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจรับไว้วินิจฉัย

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยให้ยกคำร้อง

นายสุจิต บุญบงการ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ